

Iira küla

riigimetsa 10 aasta majanduskava

Koostaja: Margus Emberg

14. aprill 2023

Sisukord

<u>I Ülevaade majanduskavaga hõlmatud Iira küla riigimetsast</u>	<u>3</u>
<u>II Majanduskava Iira küla asumilähedases riigimetsas aastatel 2023–2032</u>	<u>6</u>
<u>III Selgitused ja mõisted</u>	<u>12</u>

Hea lugeja, lähtuvalt Iira küla kogukonna ettepanekutest ja metsamajanduslikest kaalutlustest oleme kokku pannud Iira küla asumilähedase riigimetsa majanduskava aastateks 2023–2032.

I Ülevaade majanduskavaga hõlmatud Iira küla riigimetsast

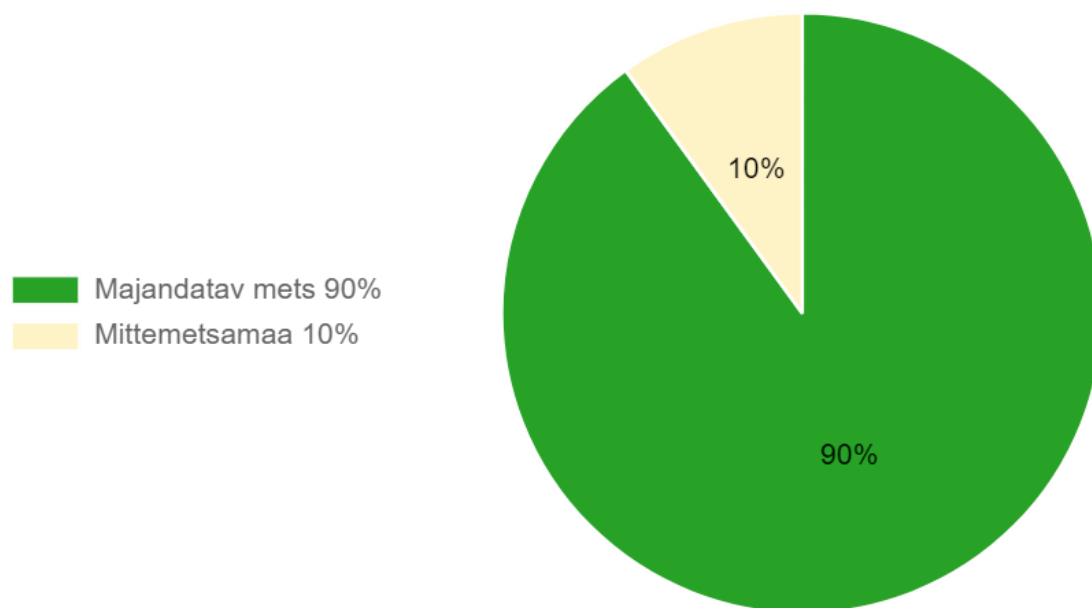
Iira küla ümbruses oleme asumilähedase metsana määratlenud RMK hallatavat metsamaad 8,0 ha (tabel 1). Sellest 10,0% asub mittemetsamaal (elektriliin), kus metsamajandustöid ei tehta. Edaspidi võib mittemetsamaa osakaal maantee kõrvale plaanitava kergliiklustee võrra suureneda.

90,0% alast on majandatavad metsad, kus metsa kasvatamine ja uuendamine toimub arvestades seadustest ja säästva metsamajandamise sertifikaatidest tulenevate piirangutega.

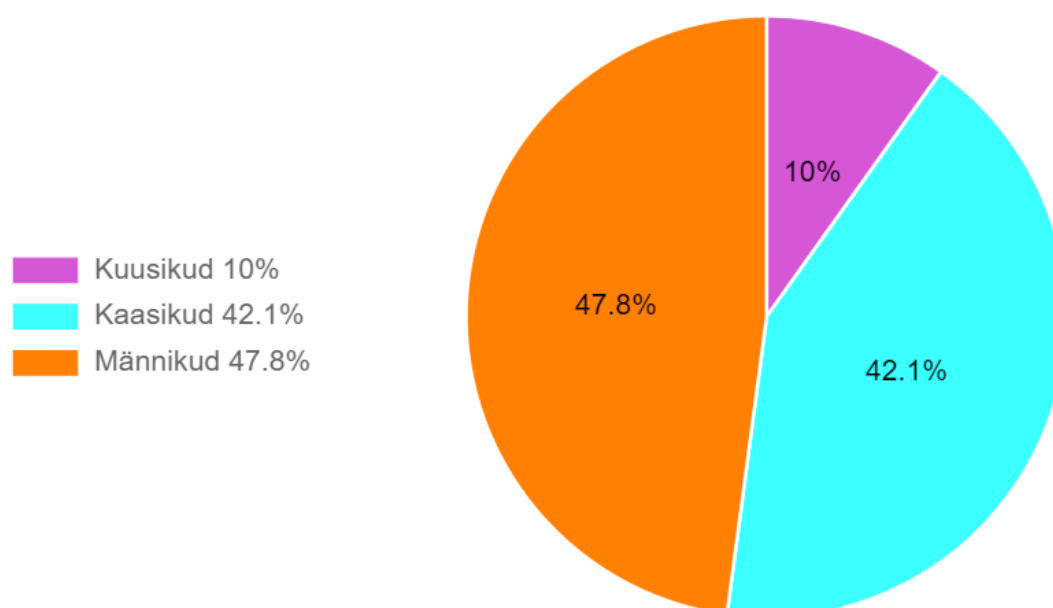
Tabel 1. Asumilähedase ala jagunemine hektarites (ha) majandamiskategooriate järgi

Rangelt kaitstav mets	-
RMK otsusega mitte majandatav mets	-
Mittemetsamaa	0.8
Kokku	0.8
Majandatav mets	7.2
Kõik kokku	8.0

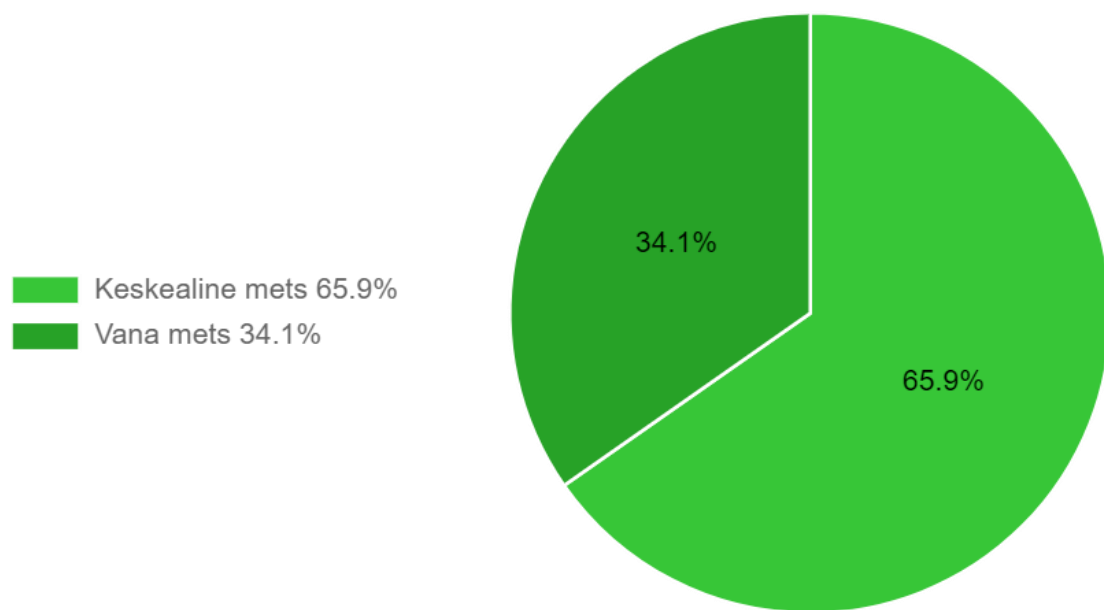
Kavaga hõlmatud metsa pindala on kokku 7,2 ha. Sellest enamiku moodustavad männikud, järgnevad kaasikud. Ülejäänud puuliigid kuusikud on esindatud vähesel määral (joonis 2).

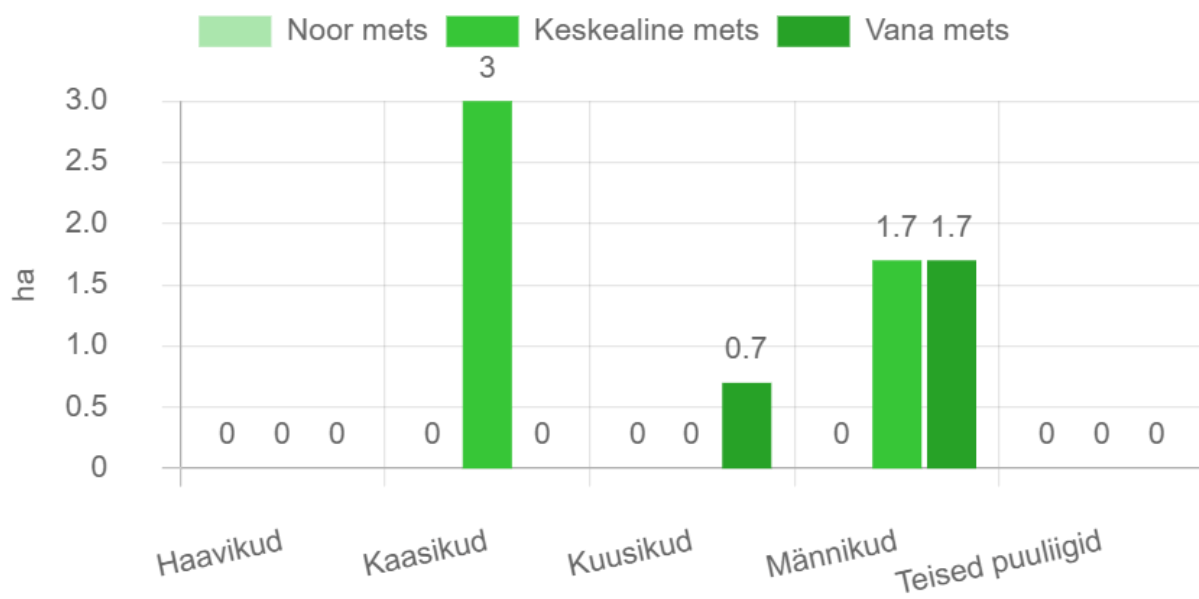
Joonis 1. Ala jagunemine majandamise kategooriatesse.

Joonis 2. Metsa jagunemine puuliikide kaupa (%).

Joonis 3. Metsa vanuseline jaotus protsentides.

Joonis 4. Metsa vanuseline jaotus hektarites puuliikide kaupa.

II Majanduskava Iira küla asumilähedases riigimetsas aastatel 2023–2032

Selleks, et Iira küla asumilähedasest riigimetsast saaks tulevikus ka kvaliteetset puitu ning vana metsa asemel sirguks uus metsapõlv, on vajalik siinseid metsi järk-järgult uuendada. RMK uuendab metsa põhimõttel, et alal saaks kasvama noorendik, mis sirgub raiutud metsaga vähemalt samaväärseks. Kui see on võimalik ja vastab säästvuse printsiipidele, teeme selleks ka turberaiet.

Turberaiet, mis puhul raiume metsa vähehaaval, võiks teha maantee ja hoonestatud ala vahelises metsaribas, kuid kogukonna soovil jätame selle metsariba esialgu puutumata. Kogukonna sõnul rajatakse maantee äärde tulevikus kergliiklustee. Ka metsamaterjali kokkuveoks tuleb teha vähemalt 4 meetri laiune kokkuveotee. Lisaks on metsariba servas elektri õhukaabel. Kohalikud inimesed kardavad, et kui sellele kõigele veel lisaks puid raiuda, võib metsariba jääda liiga hõre ja ei toimi enam müratõkkena. Lisaks võib puistu muutuda tormihellaks. Lähtuvalt inimeste soovist RMK raiet ei kavanda, kuid puude raievajadust hinnatakse uuesti, kui tehakse raadamistöid kergliiklustee jaoks. Siis pole raieks vaja eraldi kokkuveoteed rajada.

Eraldisel nr 6 kavandame uuendusraie alates aastast 2029. Esialgu jääb puistu puutumata. Raievanus on puistul 66 aastat ja keskmine vanus 68 aastat, kuid enamuspuuliigiks on kuusk, puistu on ebaühtlane. Tormiga on puud korduvalt kruusateele kukkunud. Puistut läbivast kruusateest hoonete poole jäävas metsaosas ja ka vahetult kruusatee ääres piirdume harvendamisega ja püüame säilitada nooremaid puid. Säilikpuudeks on võimalik jätta päris mitu jässakamat ja tervemat mändi, kuid jätame ka mõned haavad. Puistu uuendamisel loodame eelkõige looduslikele puudele (kuuse järelkasv ja haava uuendus). Vajadusel istutame kase- või kuusetaimed. Valgustusraiel kujundame kuuskedest ja lehtpuudest segapuistu.

Eraldisel nr 11 kavandame lageraie kohe 2023. aastal. Puistu keskmine vanus on 134 aastat, mis on juba 46 aastat üle raievanuse. Kohalikud inimesed soovisid hoonete poole rohkem puid või metsariba kasvama jätta, kuid see pole otstarbekas, sest kasvama jäetud puud võivad edaspidi tormiga liinile kukkuda. Seda tõdesid kohalikud inimesed samuti. Elektriliinist lähtuvalt 25-60 meetri kaugusele kavandame seevastu suurema ala, kus on tihedamalt männi säilikipuid. Ka eemale jätame säilikipuudeks mõned suuremad ja jässakamad männid.

Et edaspidi vähendada elektrikatkestusi, raiume vahetult elektri liini äärest ära potentsiaalselt liini ohustada võivad puud.

Asumi lähedal raietöid öösel kella 20.00 kuni 08.00 ja pühapäeval ei tehta. Raied viiakse läbi alates juulikuust 2023. aastal.

Arvestades asumilähedase riigimetsa vanuselist ja puuliigilist koosseisu ning kasvutingimusi, kavatseme Iira küla ümbruses kasvavate riigimetsade uuendamiseks teha lähema 10 aasta jooksul lageraieid kokku 1,5 ha (tabel 2), mis moodustab 62,5% täna raieküpsete metsade pindalast. Tänapäevaste keskealiste puistute vananemise ja teeäärse metsaosa raiumata jätmise arvelt on 2032. aastal küpsete metsade osakaal kasvanud 78,9 %-ni. 2023. ja 2029. aasta lageraiealadel sirguvad järgmisel kümnendil juba metsanoorendikud (joonis 7).

Uuendust, hooldustöid ja valgustusraiet noores metsas ning sanitaarraiet tehakse vajaduspõhiselt ja eraldi teavitust ei korraldata. Eriolukorrad, tormi- ja muud olulised metsakahjustused võivad tingida ka uute raiekohtade lisandumist, millest RMK teavitab täiendavalt.

Tabel 2. Raiete pindala hektarites (ha) aastatel 2023-2032

Aasta	Lageraie
2023	0.80
2029	0.70
Kokku	1.50

Kaart 1. Metsa jagunemine vanuste ja majandamise kategooriate kaupa.

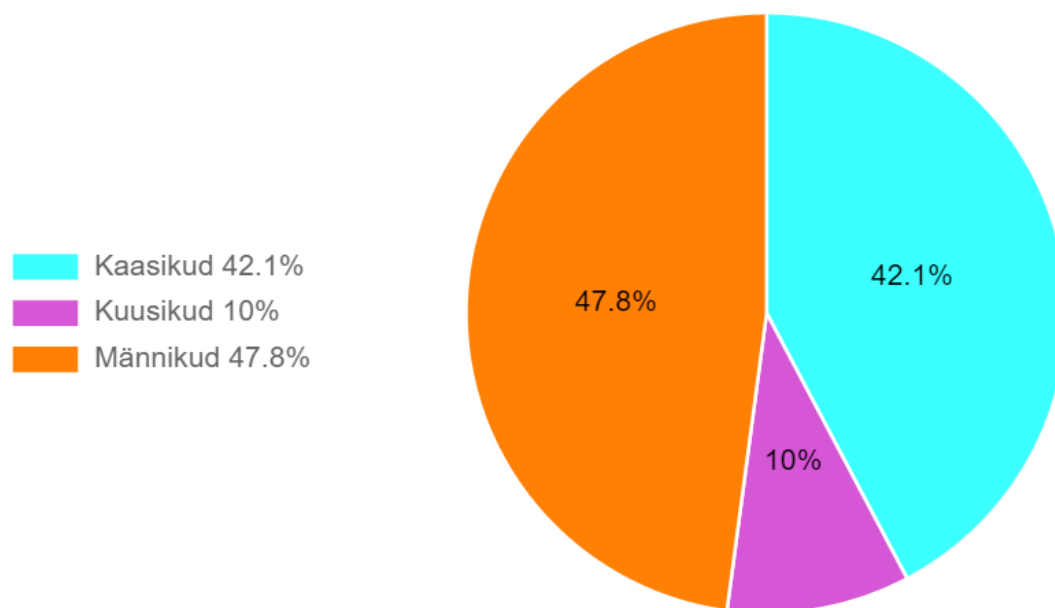

LR
 HR
 SR
 AR
 AR viimane
 VR
 HL
 HL viimane
 VE
 VE viimane

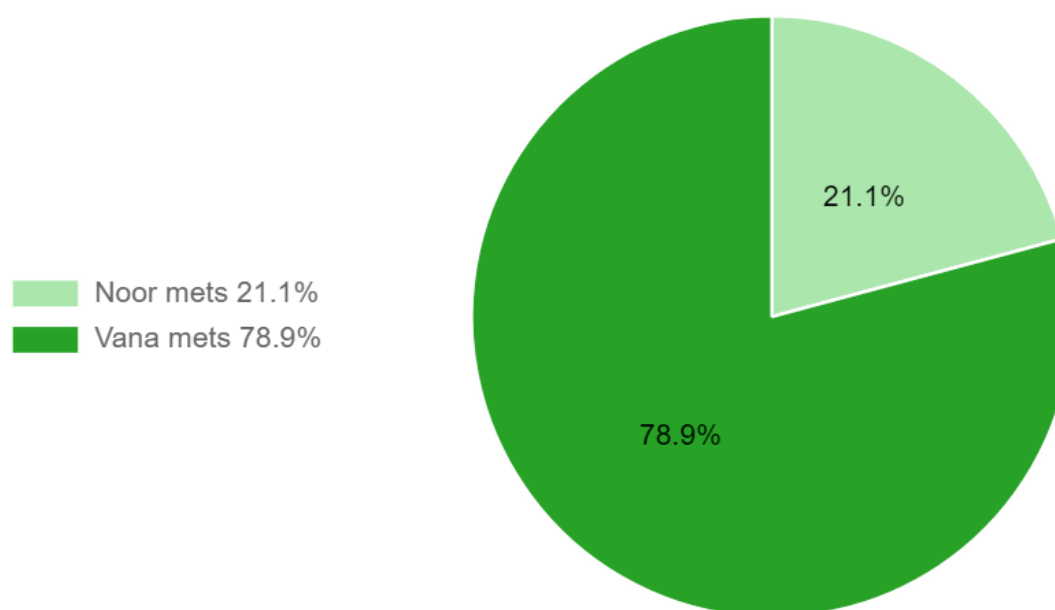
Kaart 2. Kavandatud raied kava kehtivuse perioodil.

Tabel 3. Raiete nimekiri koos uuendatava puuliigiga

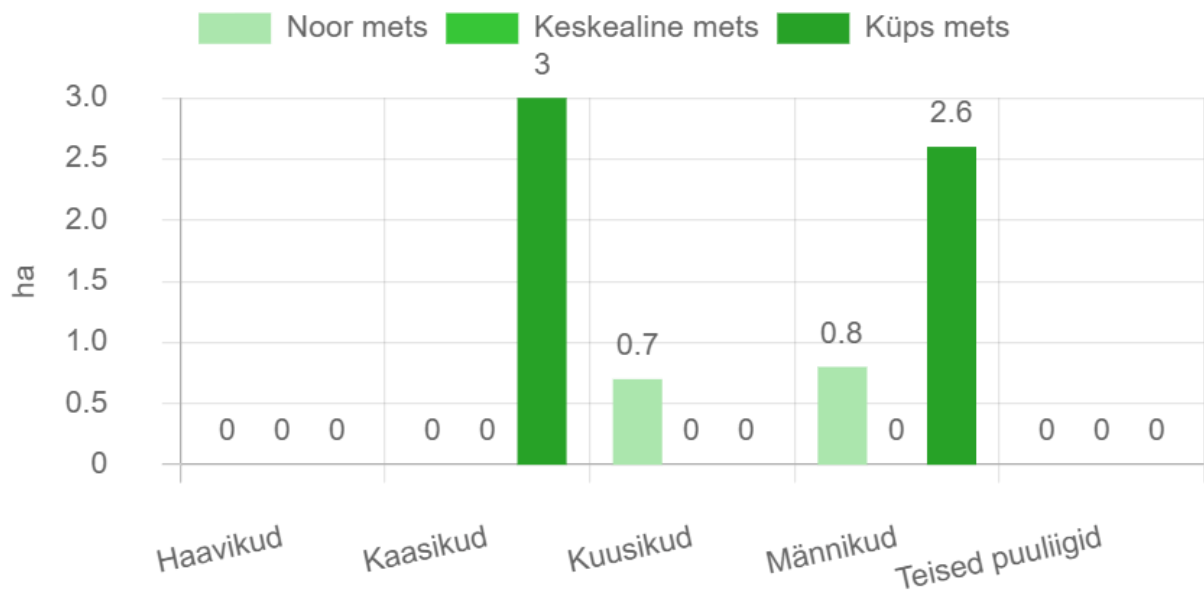
Kvartal	Eraldis	Puistu	Raieliik	Raieaasta	Uuendatav puuliik	Pindala, ha
WR348	6	Kuusikud	lageraie	2029	haab, kask, kuusk	0.7
WR348	11	Männikud	lageraie	2023	mänd	0.8

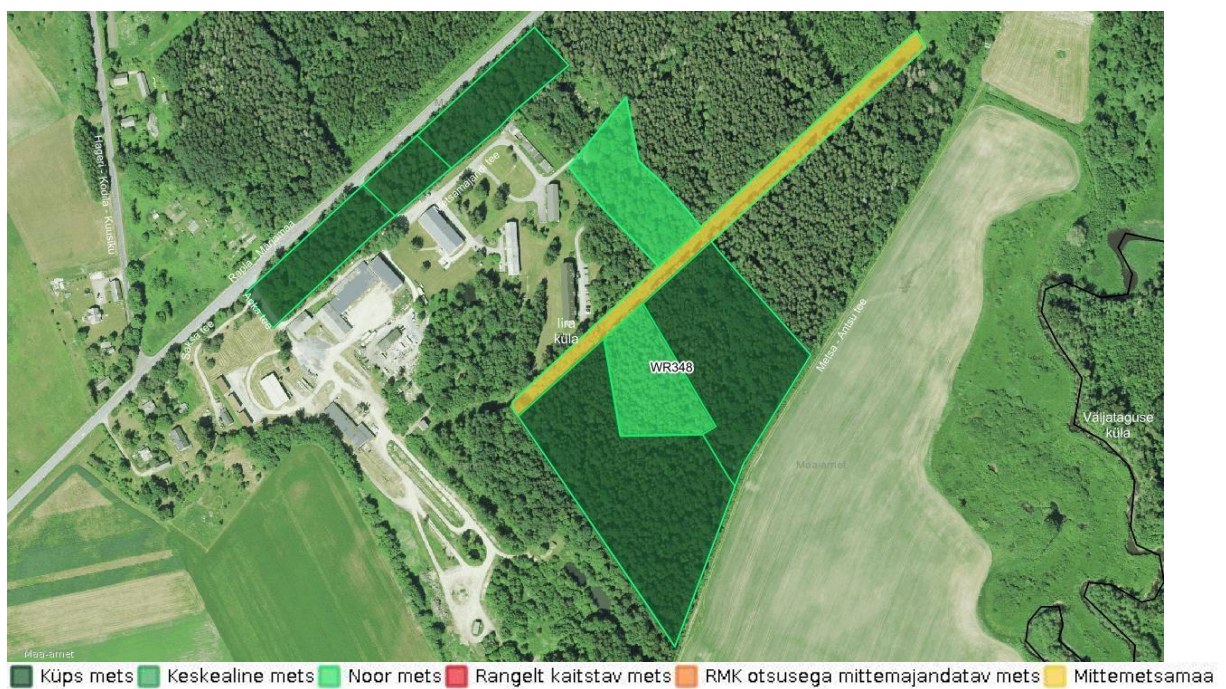
Joonis 5. Metsa jagunemine puuliikide kaupa (%) aastal 2032.

Joonis 6. Metsa vanuseline jaotus aastal 2032 (%).

Joonis 7. Metsa vanuseline jaotus hektarites puuliikide kaupa aastal 2032.

Kaart 3. Metsa jagunemine vanuste ja majandamise kategooriate kaupa aastal 2032.

III Selgitused ja mõisted

Uuendusraiet tehakse puidu saamiseks ja uue metsa kasvatamiseks. Uuendusraie liigid on lageraie ja turberaie.

***Lageraie (LR)** korral raiutakse langilt ühe aasta jooksul kõik puud, välja arvatud säilikpuud, mis toetavad elurikkust ja ka looduslikku uuenemist.

***Turberaie** korral raiutakse mets hajali paiknevate üksikpuudena (aegjärgne raie **AR**), häiludena (häilraie **HL**) või pikkade siiludena (veerraie **VE**) pikema aja jooksul. Eestis kasutatakse turberaie põhiliselt männikutes.

Pärast raiet puittaimestik taastatakse istutuse, külvi, loodusliku uuenduse või nende täiendamise abil (**uuendamine**) ja tulevikumetsa sobivaid puutaimi **hooldatakse**.

***Hooldusraiet** kasutatakse elujõulise metsa kasvatamiseks. Hooldusraie liigid on valgustusraie, harvendusraie ja sanitaarraie.

*Nooremates metsades tehakse **valgustusraiet (VA)**, mille käigus raiutakse kõik tulevasse metsa mitesobivad puud ja tehakse kasvuruumi eelistatud peapuuliigile.

*Lati- ja keskealistes metsades tehakse **harvendusraiet (HR)**, mille käigus tõstetakse metsa väärtust tiheduse ja liigilise koosseisu reguleerimise teel. Harvendusraiega raiutakse kõrge majandusliku potentsiaaliga tulevikupuude kasvu segavad puud. Harvendusraiet ei ole otstarbekas teha valmivas või küpses metsas, sest metsakasvatustlikku efekti seal enam ei ole.

Maa kasutusotstarbe muutmiseks (teed, liinid, asulad, põllud, karjäärid jms) tehtud lageraie nimetatakse **raadamiseks (RD)**.